

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com

ΜΑΘΗΜΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Πώς οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί αγώνες βοήθησαν στην αναγνώριση του Αυστραλιανού κράτους

Η Αυστραλία ή «Κοινοπολιτεία της Αυστραλίας», όπως είναι το επίσημο όνομα της, αποτελεί το μεγαλύτερο κράτος της Ωκεανίας. Παλιά ονόμαζαν Αυστραλία όλη τη νησιωτική χώρα στον Ινδικό και Ειρηνικό ωκεανό από τα νότια της Ασίας μέχρι την Αμερική. Οι Άγγλοι εξακολουθούν να τη θεωρούν ήπειρο, για διοικητικούς λόγους, μαζί με τη Νέα Ζηλανδία και την Τασμανία.

Το όνομά της προέρχεται από τη λατινογενή λέξη αυστράλις (australis = νότιος) και είναι ομοσπονδιακό κράτος που στο παρελθόν υπήρξε αποικία της Μεγάλης Βρετανίας, με την οποία διατηρεί στενότερους πολιτικούς δεσμούς, ως μέλος της Βρετανικής Κοινοπολιτείας. Στο μεταξύ, το 1823 η Νέα Νότια Ουαλία ανακηρύχθηκε αποικία του στέμματος και το 1840 τερματίστηκε η αποστολή καταδίκων στην Αυστραλία, κάτι που αποτελούσε επίμονο αίτημα των σχεδόν 200.000 κατοίκων της. Σε ολόκληρη την πορεία εξερεύνησης και ανάπτυξης της νέας αποικίας, οι ιθαγενείς πληθυσμοί υπέστησαν μεγάλους διωγμούς και σχεδόν εξοντώθηκαν.

Η ανακάλυψη χρυσού στη Νέα Νότια Ουαλία και τη Βικτόρια το 1850 - 51 έγινε η αιτία ενός νέου μεγάλου μεταναστευτικού ρεύματος: μέσα σε δύο χρόνια ο πληθυσμός της χώρας σχεδόν διπλασιάστηκε. Στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, η μεγάλη βιομηχανική και εμπορική ανάπτυξη που γνώρισε η Αυστραλία οδήγησε στη χαλάρωση της εξάρτησής της από τη μητρόπολη και στο σχηματισμό της νέας εθνικής ταυτότητας. Σταθμοί στην πορεία ανεξάρτησης της Αυστραλίας από την Αγγλία υπήρξε η ψήφιση, το 1865, της «Πράξης Επικύρωσης των Αποικιακών Νόμων», που προέβλεπε τη δυνατότητα των αποικιών να θεσπίζουν νόμους που έρχονταν σε αντίθεση με την αγγλική νομοθεσία, καθώς και η αποχώρηση, το 1870, των αγγλικών στρατιωτικών τμημάτων από την Αυστραλία. Η απόπειρα των κυβερνήσεων των αποικιών να ενώσουν τις αποικίες της Αυστραλίας συνάντησε αρχικά κάποια εμπόδια που οφείλονταν στην αντιπαλότητα των τοπικών κοινοτήτων. Τελικά η ένωση πραγματοποιήθηκε με την ανεξαρτητοποίηση της χώρας και την ίδρυση της Κοινοπολιτείας της Αυστραλίας την 1η Ιανουαρίου του 1901. Η Ανεξαρτησία ήρθε το 1901, με ένα Σύνταγμα στα πρότυπα αυτού των Ηνωμένων Πολιτειών.

Αλλά εκτός από τις οικονομικές και στρατιωτικές πολιτικές που οδήγησαν στην αναγνώριση και δημιουργία του Αυστραλιανού κράτους υπήρχαν και άλλες ενέργειες με τις οποίες οι Αυστρα-

1896 Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή (ΔΟΕ) στην Αθήνα

λοί προσπάθησαν να εδραιώσουν και να δημιουργήσουν ένα κράτος έθνος ανεξάρτητο. Πώς όμως θα μπορούσε να γίνει αυτό χωρίς εξεγέρσεις και πολεμικές αντιπαραθέσεις, όπως έγινε για παράδειγμα με τις Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίες όπως γνωρίζουμε αντιτάχθηκαν απέναντι στους Άγγλους με τον πόλεμο της Ανεξαρτησίας;

Η Αυστραλία δεν ήταν πλήρως ανεξάρτητο κράτος έως το 1901. Όμως προσπάθησε μέσω της συμμετοχής της σε διεθνείς επιτροπές, να δείξει ότι είναι «ανεξάρτητη» και έτοιμη να δημιουργήσει ένα σύγχρονο κράτος. Μια καλή ευκαιρία ήταν και η συμμετοχή της στους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας. Έτσι με αυτό τον τρόπο η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή είχε αναγνωρίσει ήδη από το 1895 την Αυστραλιανή Ολυμπιακή Επιτροπή, μία από τις μόλις 6 υπάρχουσες τότε!!! Μπορεί σήμερα οι ολυμπιακοί αθλητές να περνούν χρόνια προπόνησης για μια ευκαιρία να πάρουν ένα μετάλλιο, τα πράγματα ωστόσο ήταν ολότελα διαφορετικά το 1896. Γιατί τότε οποιοσδήποτε εμφανιζόταν μπορούσε να πάρει μέρος και αυτό το αποδεικνύει με ανάγλυφο τρόπο η ομάδα της Αυστραλίας. Αυτό το «ομάδα» είναι βέβαια αρκούτως σχετικό, καθώς η Αυστραλία πήρε μέρος με έναν μόνο αθλητή κι αυτόν από οπόντα!

Το 1896 όλοι λίγο πολύ μπορούσαν να εμφανιστούν μπροστά στην επιτροπή και να πάρουν μέρος. Και το ξέρουμε καλά αυτό γιατί έτσι ακριβώς έγινε η σύσταση της αυστραλιανής ολυμπιακής αποστολής! Ο όρος «αποστολή» είναι ενδεχομένως υπερβολικός, καθώς μιλάμε για έναν και μόνο έναν αθλητή, τον Έντουιν Φλακ, που είχε βρεθεί στην Αγγλία τον καιρό των Ολυμπιακών και σκέφτηκε να κατέβει στην Αθήνα για να τους δει από κοντά. Εκεί αποφάσισε να πάρει μέρος με τα χρώματα των Άγγλων σε τρία αγωνίσματα, στους οποίους και κατοχυρώθηκαν τελικά τα μετάλλιά του στα 100 και τα 1.500 μέτρα, μιας και η Αυστραλία ήταν βρετανική αποικία εκείνον τον καιρό.

Ο Φλακ γράφτηκε μετά και στον πρώτο μαραθώνιο, τη χειρότερη αναμφίβολα στιγμή του. Χωρίς να έχει τρέξει ποτέ

στη ζωή του ούτε χιλιόμετρο, ο αθλητής κατέρρευσε μέσα στο καυτό αττικό καλοκαίρι έπειτα από μπόλικα χιλιόμετρα υπερπροσπάθειας. Πολλοί έσπευσαν να τον βοηθήσουν να βρει τις αισθήσεις του και ο Φλακ, σε κατάσταση παραληρήματος, κοπάνισε έναν φουκαρά θεατή που ήθελε να τον σηκώσει αφήνοντάς τον αναίσθητο στο έδαφος...

Οι ατομικές επιδόσεις του Έντουιν Φλακ (δύο πρωτιές σε αγωνίσματα στίβου) προσμετρώνται από την Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή κανονικά στην... Αυστραλία. Αυτό ασφαλώς ισχύει και για τους δύο αθλητές της στους Αγώνες των Παρισίων το 1900 (δύο πρωτιές, τρεις τρίτες θέσεις), πριν η Αυστραλία αρχίσει να μετέχει ως ανεξάρτητο κράτος στους αντίστοιχους του Σεντ Λούις το 1904. Να λοιπόν πώς μέσα από τον αθλητισμό η Αυστραλία έβαλε ένα ακόμα λίθο για την αναγνωρισιμότητα της σαν κράτους-έθνους.

Και συνεχίζοντας σχετικά με την σχέση Ολυμπιακοί Αγώνες - Αυστραλία φτάνουμε στους Αυστραλιανούς Ολυμπιακούς που εκλήθησαν οι Ολυμπιακοί της Γραφειοκρατίας. Το 1949 η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή είχε αποφασίσει, με διαφορά μιας ψήφου, να στείλει τους Ολυμπιακούς στη Μελβούρνη, αλλά ανούχησαν με την απόφασή τους αυτή γιατί οι Αυστραλοί φάνηκαν να αργοπορούν στην προετοιμασία των αθλητικών εγκαταστάσεων και για τους δύο οκαμπτους αυστραλιανούς νόμους (σας

1956 Μελβούρνη. Αφή της φλόγας

θυμίζει κάτι αυτό; Βλέπε Αθήνα 2004), σχετικά με την εισαγωγή ζώων, πράγμα που δυσκόλευε όλα τα αγωνίσματα της ιππασίας. Έτσι για πρώτη φορά και ενάντια στους Ολυμπιακούς Κανονισμούς, ένα άθλημα αποκόπηκε από τους Αγώνες και αποφασίστηκε τα αγωνίσματα της ιππασίας να διεξαχθούν στη... Σουηδία.

Οι Ολυμπιακοί του '56, οι μόνοι Ολυμπιακοί που είχαν γίνει στο Νότιο Ημισφαίριο, εγκαινιάστηκαν στη Μελβούρνη κάτω από μια σχετική έλλειψη ενθουσιασμού, που αποδόθηκε στις ταραγμένες ώρες που περνούσε σε πολλά του σημεία ο κόσμος. Είμαστε στη χρονιά που έχουμε τη Σοβιετική επέμβαση στην Ουγγαρία και τη Γάλλο-Βρετανική επέμβαση στο Κανάλι του Σουέζ. Η Ολλανδία, η Ισπανία και η Ελβετία αποχώρησαν διαμαρτυρούμενες. Αυτό προκάλεσε και την αποχώρηση της Αιγύπτου και του Λιβάνου. Η Κομμουνιστική Κίνα τις μμηθήκε. Στο τέλος της Ολυμπιάδας, για πρώτη φορά, οι αθλητές δεν παρήλασαν συντεταγμένοι σε τετράδες, όπως μέχρι τότε γινόταν, αλλά μπήκαν στο στάδιο ασύντακτοι, σαν πλήθος, για να συμβολίσουν την ειρηνική συνύπαρξη των λαών, εγκαταλείποντας το μιλιταριστικό βάδισμα που θυμίζει στρατό. Η ιδέα αυτή ήρθε σε γράμμα από ένα γεννημένο στην Αυστραλία Κινεζόπουλο στον Πρόεδρο της Αυστραλιανής Ολυμπιακής Επιτροπής. Οι Ολυμπιακοί του Sydney το 2000 θεωρήθηκαν από τους καλύτερα οργανωμένους στην ιστορία και με υποδειγματικά μέτρα ασφάλειας αγώνες. Ήταν επίσης αυτοί στους οποίους συμμετείχαν οι περισσότερες χώρες και αθλητές (199 χώρες και 10,651 αθλητές) καθώς και με το μεγαλύτερο αριθμό αγωνισμάτων (300 αθλήματα). Ακόμη και η εκπροσώπηση της διοργανώτριας Αυστραλίας ήταν η μεγαλύτερη που είχε ποτέ. Την Ολυμπιακή φλόγα άναψε η Cathy Freeman (αβορίγινας), η οποία κέρδισε το χρυσό μετάλλιο στα 400μέτρα. Πώς αλλάζουν οι καιροί. Διά μέσω μιας ακόμα Ολυμπιάδας η Αυστραλία προσπάθησε να αποποιηθεί και να ξεπλύνει το ένοχο παρελθόν της σχετικά με τους αυτόχθονες.

Σίδνεϊ 2000 Ολυμπιακοί Αγώνες